

Landstingsformandens nytårstale

1. januar 1980

Endnu engang oplever vi – også i Grønland – at et nyt år er kommet. Tankerne hos os alle har – siden midnat – kredset om vore hjem og vore kære. Vi har ønsket hinanden tillykke og har sikkert samtidig udtrykt håbet om, at vi får en god og sund fremtid i de kommende år. Mange af os har fejret nytåret med store forventninger sammen med familie, venner og bekendte, men jeg ved også, at der er mange, der har savnet deres kære ved årsskiftet. Jeg vil på landsstyrets vegne udtrykke vor dybeste medfølelse med alle, der i savn over deres kære har haft svære timer ved indgangen til nytåret.

1970-erne har været præget af overvejelser, drøftelser, forhandlinger – og nogle gange af kompromiser vedrørende hjemmestyret for Grønland. Det var en tid, hvor politiske konfrontationer var en del af den taktik, som spillet imellem danske og grønlandske politikere nødvendiggjorde i forskellige situationer.

Nu er hjemmestyret imidlertid en kendsgerning heroppe. Det nye styre er allerede en del af vor hverdag, og tiden fremover får mere og mere præg af

hjemmestyrets politiske dispositioner – eller mangel på samme.

Ved indgangen til 1980-erne må vi allesammen erkende, at Grønland står over for nye udfordringer, som vi aldrig har oplevet før i nyere tid i Grønland. Mange af os føler – og det er en følelse, som forhåbentlig alle i Grønland vil forstå – at de nye tider i 1980-erne bør og skal bruges til at finde konstruktive løsninger på vort samfunds mange-artede problemer. Vi må nemlig ikke glemme, at vi i vore anstrengelser for at skabe et livskraftigt og harmonisk samfund heroppe, til stadighed kæmper mod store vanskeligheder, som vi ved fælles hjælp må overvinde. Der skal ikke være tvivl om, at vi ønsker at skabe et samfund, hvor alle føler sig glade og trygge ved at være. Derfor bliver vi alle sørgmodige, når vi hører om vold i vort samfund. Vi bliver mindre glade, når nogle svigter på deres arbejdspladser, ja når vi hører, at dele af ungdommen svigter deres uddannelser. Jeg er dog overbevist om, at mange ønsker at være med til at overvinde disse vanskeligheder, og her må vi alle hjælpe til, så disse ulemper forsvin-

der mere og mere i tiden, der kommer. Vejen hertil må være, at vi ved fælles hjælp finder frem til årsagerne til disse handicaps for vort samfunds sunde og fornuftige videre udvikling. Fra nu af og fremover gælder det for os alle, at vi ikke bør spille vore kræfter på mindre konstruktive ideer eller negativ kritik, men at vi istedet igangsætter initiativer, som befolkningen heroppe skulder ved skulder kan arbejde for at gennemføre.

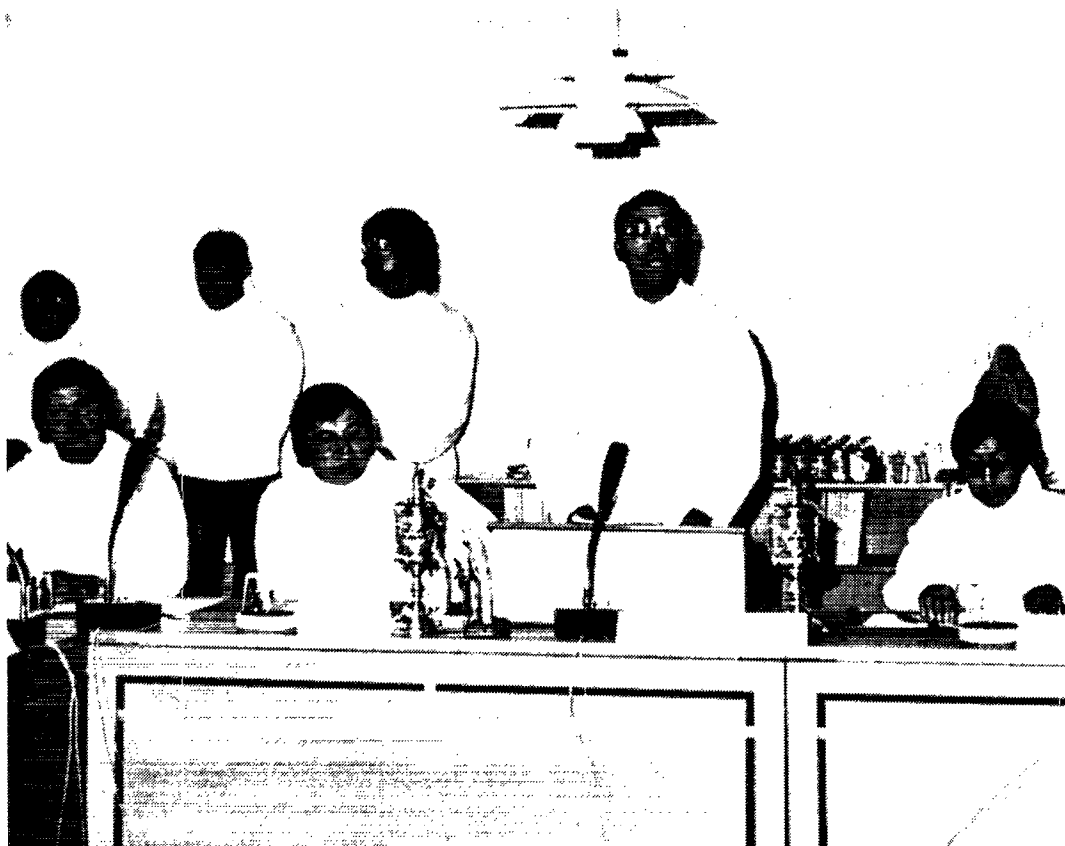
Grønland og dermed os allesammen står over for en truende arbejdsløshed, som jeg ikke vil undlade at komme ind på i denne nytårstale. Det er en opgave, der skal løses. Den første og mest nærliggende tanke i den forbindelse må være, at vi igennem uddannelsesaktiviteter skaber den mest forsvarlige udgangsposition for ungdommen til at træde ind i samfundsmaskineriet. Ungdommen i alle samfund i denne verden er den vigtigste ressourcer som et samfund midt i sin udvikling kan råde over. Det vil derfor blive nødvendigt at intensivere uddannelserne heroppe i nært samarbejde med alle grupper i vort samfund og ikke mindst i fuld harmoni med erhvervslivet og dets krav til befolkningen. Her kræves der også en konstruktiv politik som tager hensyn til den konkurrencesituation, ungdommen befinder sig i med andre unge mennesker blandt vore nærmeste venner. Målet må nemlig være, at den opvoksende ungdom overtager samfundsfunktionerne i vort samfund i bred forstand allerede i 1980-erne.

Samtidig må vi erkende, at det på trods af alle anstrengelser – både politisk og økonomisk – ikke vil være muligt at skabe lærepladser for alle i samfundet.

Den eksisterende arbejdskraft skal have mulighed for efteruddannelse og vi må gennem utraditionelle løsninger forsøge at anvende vore egne arbejdspladser og vore egne dygtige folk på arbejdspladserne som led i et efteruddannelsesprogram på lokalt plan. En sådan foranstaltning vil også være i harmoni med mange års smukke ord om, at mange heroppe vil „overflødiggøre sig selv“ til fordel for den fastboende befolkning.

Ved indtræden i 1980-erne må vi heller ikke glemme, at Grønland ikke er isoleret, men er en del af den øvrige verden. Jeg kunne komme ind på mange ting i denne forbindelse, men vil specielt have lov at henlede opmærksomheden på den stigende energikrise i verden. Hvis den fortsætter – og det ser desværre ikke ud til at den ændrer sig i positiv retning fremover – så betyder det, at hele det grønlandske samfund kommer ud i en alvorlig økonomisk krise. Mange ellers fornuftige initiativer både i byer og bygder vil møde store vanskeligheder af den ene og den anden art, hvis energikrisen fortsætter. Derfor er vores primære interesse, at alternative muligheder for Grønlands nuværende energimæssige situation snarest bliver gjort til genstand for en aktiv indsats. Vandkraftværker, der er tilpasset til vore lokale aktiviteter, bør forsøges etableret sammen med andre energialternativer.

Det betyder også, at vi skal bruge 1980-erne til at lære vort land og dets ressourcer nærmere at kende. Vi har behov for denne viden, både politikerne, teknikerne, administratorerne, ungdommen og alle vi andre. Vi bor i et stort og enormt land, og mange fortæller os, at

Jonathan Motzfeldt åbner Landstinget 14. september 1979.

Politikens Pressefoto.

det er et rigt land. Vi er få mennesker i dette store dejlige land, men det forhindrer os ikke i at kræve at være de første, der får viden om ressourcerne heroppe. Registreringen af disse samt efterforskning af dem kan vi ikke klare alene, men det forhindrer os heller ikke i selv at søge de rette samarbejdspartnere til løsning af disse opgaver. Sidst og ikke mindst betyder dette nøjagtige kendskab til vore egne ressourcers kvalitet og kvantitet, at vi den dag, vi finder det miljømæssigt forsvarligt, kan forhandle med en helt anden vægt og troværdighed om en even-

tuel udnyttelse – dette være sig med den danske regering eller i internationalt sammenhæng iøvrigt.

En anden opgave for os allesammen – ikke mindst for de politiske myndigheder i vort eget samfund og Danmark – er at bringe det grønlandske samfund ud af den fortvivlede boligsituation. Løsning af dette store problem kræver et samarbejde imellem staten, hjemmestyret og kommunerne. Der er bestræbelser igang for at fokusere på boligproblemerne endnu en gang og vi fra landsstyrets side håber, at en boligkonference som er plan-

lagt i løbet af 1980 vil bidrage til mere afklaring af hvordan og på hvilken måde vi bedst kan løse dette problem.

Midt i vore materielle målsætninger står vort kulturelle liv som en del af det liv, som vi er sat til at leve i hverdagen. Vi vil gerne medvirke til at give styrkelsen af det grønlandske sprog en reel chance. Tilbuddet til vore unge om at lære grønlandsk vil blive forstærket i den kommende tid, og selv en lille indsats vil betyde glæde og tilfredshed for alle, der vælger det grønlandske samfund som deres fremtidige hjem. Samtidig hermed må vi give den kunstneriske udfoldelse de bedst tænkelige vækstbetingelser. Vi må ikke glemme, at sproget ikke er det eneste, der kan give os styrke til at erkende vor identitet, men også kunsten vil medvirke til at give os en endnu mere nuanceret opfattelse af vor nationale identitet. Iøvrigt må vi fortsat have opmærksomheden henledt på vore højere læreanstalter – ikke mindst det grønlandske seminarium – berettigede og ihærdige indsats for at skabe et alsidigt uddannelsesstilbud, der kan give ungdommen en alsidig baggrund for udfoldelse i deres respektive byer, ikke mindst bygder.

Her skal vi ikke glemme en af det grønlandske samfunds mest livskraftige forudsætninger for vores overlevelse som et kulturfolk, og det er den grønlandske kirke. Den grønlandske kirke er en del af den glæde, som vi igennem tiderne har levet med. Det er en del af vort liv og ingen må tage den fra os. Den frihed, som vor kirke har opnået i vort samfund, må fortsat nyde den respekt, den tilkommer. En af de væsentligste opgaver for kirken i 1980-erne må være at sikre kontinuerte

ten i det fremtidige virke bl. a. ved at drage omsorg for den nødvendige tilgang af nye medarbejdere i kirkens tjeneste.

Frem for alt er der behov for at fremme og styrke solidaritetsfølelsen i det grønlandske samfund i 1980-erne. Men denne solidaritet omfatter også vort rigsfællesskab med det danske samfund. Vi vil bruge tiden, der kommer til at udjævne forskelsbehandlingen i løn- og ansættelsesforhold i vort samfund imellem den fastboende og den udsendte befolkning. Dette er en af de hovedmålsætninger, der må indfries i den kommende tid. Vort daglige arbejde og dermed også vort daglige liv heroppe er en hård tilværelse for mange, og det må erkendes, at leveomkostningerne er meget høje for os allesammen. Der må derfor ske en nødvendig harmonisering af de fastboendes og de udsendtes forhold. Enhver form for forskelsbehandling må finde en rimelig afslutning for alle parter. Man har forventet, at hjemmestyret skulle hjælpe os af med denne forskelsbehandling, og vi må regne med, at det sker i den kommende tid.

Fra idag den 1. januar 1980 har det grønlandske hjemmestyre atter overtaget en række nye områder, som den danske stat hidtil har varetaget. – Det gælder skolen, kirken, radioen, biblioteksvæsenet og pressen. Det er vort håb, at vore nye medarbejdere på disse arbejdspladser vil møde os med samme indstilling som de hidtil har haft over for den statslige arbejdsgiver. Vi vil gøre vort bedste for at samarbejdet imellem jer og hjemmestyret bliver tillidsfuldt og åbent. Vi må ved fælles hjælp og gensidig inspiration forsøge at skabe arbejdspladser, hvor lige-

stilling under gensidig respekt for forskellige kulturelle baggrunde kan plejes og trives. Til alle vil jeg gerne sige – ikke mindst forældre og unge i vort samfund. Fra idag er alle skolebygningerne vore egne. De er vore ejendomme, det er os, der ejer dem, og derfor er det os selv, der er ansvarlige for, hvis noget bliver ødelagt. Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at rette en appel til alle om at være med til at passe på vores ting og værne dem mod de ødelæggelser, som jeg ved rundt omkring stadig er et problem. Man må nemlig huske på, at hver eneste krone, der skal bruges til reparation af sådanne unødvendige skader, må trækkes fra i de penge, som vi ellers skal anvende til en positiv opbygning af vort land.

Til alle grønlandske lokale myndigheder ønsker vi at henstille, at de modtager deres nye medarbejdere med åbenhed og hjælpsomhed, således at opgaverne fortsat kan løses, men i erkendelse af det nye systems politiske krav om at tage Grønland og de grønlandske syspunkter alvorligt. – En solidarisk indsats er en nødvendighed, hvis det nye styre for det grønlandske samfund skal lykkes.

De sociale forbedringer, som især vore ældre medborgere har haft glæde af i det forløbne år, er da også et tegn på, at vi – når vi udøver en solidarisk indsats – formår at gennemføre forbedringer til gavn for mange i samfundet.

Jeg vil gerne her understrege, at dette solidaritetskrav gælder for alle, der bor og arbejder i Grønland. Vi må allesam-

men være med til at give et bidrag til dette lands opbygning, – og det gælder også dem, der først spørger, hvad de får til gengæld. – Grønlands interne solidaritet skal også udstrækkes til en solidaritet med den verden, hvor sult og elendighed hærger i denne tid og sikkert også fremover. Selvom vort bidrag er lille, så skal man ikke være i tvivl om, at det gives i den rette ånd og med den rette menneskelige indstilling.

Jeg vil til sidst ved denne nytårshilsen til befolkningen heroppe sige alle hjertelig tak for indsatsen for vort samfund. Uanset om det er ensomme familier på de mest afsides liggende steder af vor lange kyst, eller det er befolkningen i bygder og byer – siger vi jer alle dybfølt tak for jeres måde at give os hjælp på.

Idet jeg sender denne tak til jer alle, ønsker jeg også at sende en venlig tak til den danske regering og folketing og til alle hjemmestyrets venner i Danmark for den støtte, der har gjort det muligt for os at kunne starte arbejdet i hjemmestyret på en for os behagelig måde. Jeg håber, at denne venlighed fortsætter i de fremtidige relationer mellem Danmark og Grønland. Det nye år med dets krav om en konstruktiv og fornuftig politik for 1980-erne forpligter os allesammen til at være opmærksomme på de grønlandske initiativer og løsninger, der er bedst for Grønland, uden at vi derved fornægter vore forpligtelser overfor omverdenen.

Jonathan Motzfeldt